

ת"פ 7776/10/17 - מדינת ישראל נגד יגאל אמיגה

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 7776-10-17 פרקליטות מחוז חיפה - פלילי נ'
אמיגה

לפני

כבוד השופט יוסי טורס
מדינת ישראל באמצעות פמ"ח והלשכה
המשפטית מכס ומע"מ חיפה

המאשימה

נגד

יגאל אמיגה

הנאשם

גזר דין

כתב האישום וההליכים

1. הנאשם הורשע עפ"י הודאתו בשורת עבירות מס ומרמה. אביא להלן בתמצית את עיקרי כתב האישום המחזיק 11 עמודים ובהם תשעה אישומים וחלק כללי.

(-) הנאשם הוא יועץ מס ובעל עסק עצמאי ומשכך חייב להגיש למנהל המכס והמע"מ דוחות תקופתיים במועדים הקבועים בחוק.

(-) במהלך שנת 2012 זייף הנאשם, בשתי הזדמנויות שונות, מסמך הנחזה להיות אישור ניכוי מס, הציג בפני פקיד השומה וקיבל עקב כך החזר מס שלא היה זכאי לו בסכום כולל של 29,111 ₪ (להלן - אישום מס' 1).

(-) במהלך שנת 2012 זייף הנאשם טפסי 106 כך שנחזו להציג ניכוי מס במקור על ידי מעביד וזאת כאשר הנאשם לא היה שכיר של מעביד זה, אלא טיפל בענייניו כיועץ מס עצמאי. הנאשם עשה כן בשלוש הזדמנויות שונות, אך באחת הפעמים חשד פקיד השומה ולא אישר החזר מס בסך 6,900 ₪. סה"כ קיבל הנאשם במרמה החזר מס בסכום כולל של 23,056 ₪ (להלן - אישום מס' 2).

(-) במהלך חודש 12/13 טיפל הנאשם מטעם חברה פלונית בבקשת שתי נשים להחזר מס בתמורה לשכר טרחה של 100 ₪ לכל טיפול. הנאשם בחן את תיקן וראה לנכון להנפיק לכל אחת מהן חשבונית מס על שמו עמוד 1

בסך 3,500 ₪ וזאת כאשר לא קיבל מנשים אלו כל שכר. בדרך זו קיבלה אחת מהנשים החזר מס בסכום של כ-1,100 ₪. הנאשם פעל באופן דומה גם בשנת 2015 עת קיבל לטיפולו לטפל בעניינו של אדם נוסף תמורת סך של 300 ₪ אותו קיבל מסוכן ביטוח שהעביר את העניין לטיפולו. אף במקרה זה רשם הנאשם במרמה חשבונית על שמו בסך 3,500 ₪ לטובת הלקוח, הגם שלא קיבל ממנו כל תמורה. גם לקוח זה קיבל עקב כך החזר מס על סך של כ-1,100 ₪ (להלן - אישום מס' 3).

(-) בין החודשים 10/12 ועד 5/17 טיפל הנאשם בענייני המס של קבלן למיזוג אוויר (להלן בסעיף זה - הקבלן). במסגרת זו מסר הקבלן לנאשם שיקים חתומים על שמו וזאת לצורך ביצוע תשלומים שונים לרשויות. הנאשם נטל שיקים אלו ושילם באמצעותם תשלומי מע"מ, או מס אחר, עבור עצמו, או עבור לקוחות אחרים, או שלשל הכספים לכיסו. בדרך זה קיבל לידי הנאשם סכום של 106,691 ₪, עליו לא דיווח לרשויות המס כנדרש (להלן - אישום מס' 4).

(-) בין החודשים 1/16 ועד 3/17 טיפל הנאשם בענייני המס של עוסק בתחום המסחר במטבע חוץ (להלן בסעיף זה - הלקוח). במסגרת זו מסר הלקוח לנאשם שיקים חתומים על שמו וזאת לצורך ביצוע תשלומים שונים לרשויות. הנאשם הפקיד שיקים אלו בחשבונו ושילם עבור הלקוח סכומים נמוכים יותר לרשויות, כאשר את ההפרש נטל לכיסו. בדרך זה קיבל לידי הנאשם סכום של 83,097 ₪ (להלן - אישום מס' 5).

(-) בין החודשים 1/14 ועד 3/16 טיפל הנאשם בענייני המס של בעל עסק לשטיפת רכבים (להלן בסעיף זה - הלקוח). במסגרת זו מסר הלקוח לנאשם שיקים חתומים על שמו וזאת לצורך ביצוע תשלומים שונים לרשויות. הנאשם הפקיד שיקים אלו בחשבונו ושילם עבור הלקוח סכומים נמוכים יותר לרשויות, כאשר את ההפרש נטל לכיסו. בדרך זה קיבל לידי הנאשם סך של 16,023 ₪, עליו לא דיווח לרשויות המס כנדרש (להלן - אישום מס' 6).

(-) בין החודשים 3/16 ועד 9/17 טיפל הנאשם בענייני המס של בעל עסק להדרכת קראטה (להלן בסעיף זה - הלקוח). במסגרת זו מסר הלקוח לנאשם שיקים חתומים על שמו וזאת לצורך ביצוע תשלומים שונים לרשויות. הנאשם הפקיד שיקים אלו בחשבונו ושילם עבור הלקוח סכומים נמוכים יותר לרשויות, כאשר את ההפרש נטל לכיסו. בדרך זה קיבל לידי הנאשם סכום של 26,855 ₪, עליו לא דיווח לרשויות המס כנדרש (להלן - אישום מס' 7).

(-) במועדים הרלוונטיים לכתב האישום, במקרים רבים, התחזה הנאשם בפני לקוחותיו כרואה חשבון, הנפיק חשבוניות מס הנושאות את התואר 'רואה חשבון' לצד שמו, וכן חתם על מסמכים רבים, לרבות מסמכים שהוגשו לרשויות, בתואר רואה חשבון, הגם שאינו בעל רישיון לעסוק בראיית חשבון (להלן - אישום מס' 8).

(-) בתקופה שבין 1/12 ועד 10/16 הגיש הנאשם 29 דוחות מע"מ כוזבים באופן שדרש מס תשומות בסך 81,860 ₪ מבלי שהיו בידו מסמכים כאמור בסעיף 38 לחוק המע"מ (להלן - אישום מס' 9).

בשל כך הורשע הנאשם בעבירות הבאות: מסירת אמרה כוזבת בדו"ח, לפי סעיף 220(3) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), תשכ"א-1961 (להלן - הפקודה); **8 עבירות**; שימוש במרמה, ערמה ותחבולה, לפי סעיף 220(5) לפקודה- **ריבוי עבירות**; קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין); **4 עבירות**; זיוף בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 418 סיפא לחוק העונשין- **5 עבירות**; שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 418 סיפא + סעיף 420 לחוק העונשין- **5 עבירות**; ניסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא + סעיף 25 לחוק העונשין; קיום פנקסי חשבונות כוזבים, לפי סעיף 220(4) לפקודה- **3 עבירות**; גניבה בידי מורשה, לפי סעיף 393(2) לחוק העונשין- **ריבוי עבירות**; השמטת הכנסה מתוך דו"ח על פי הפקודה, לפי סעיף 220(1) לפקודה- **ריבוי עבירות**; התעסקות בלתי מוסמכת, לפי סעיף 6(ב) + סעיף 7 לחוק רואי חשבון, תשט"ו-1955; ניכה מס תשומות מבלי שיש לו מסמך כאמור בסעיף 38 לחוק, לפי סעיף 117(ב)(5) לחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975- **ריבוי עבירות** (להלן - חוק המע"מ).

2. הודאת הנאשם, כאמור, באה במסגרת הסדר טיעון במסגרתו הודה הנאשם בעובדות כתב האישום (ללא תיקון) והתבקשה הפנייתו לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר בעניינו, וזאת ללא הסכמה עונשית.

תסקיר שירות המבחן

3. בהתאם להסדר הטיעון הפניתי את הנאשם לשירות המבחן. מהתסקיר עולה כי הנאשם כבן 47, נשוי ואב לילד מתבגר. הנאשם סיים 12 שנות לימוד, התגייס לצה"ל ולאחר שחרורו למד ראיית חשבון וייעוץ מס, ובמשך השנים עבד כעצמאי במשרד רואי חשבון ובמקביל העניק שירות כיועץ מס לחברות שונות. שירות המבחן פירט על אודות נסיבות חייו של הנאשם, ובעיקר אלו אשר הובילו אותו לביצוע העבירות, ומטעמים של צנעת הפרט אפרט להלן את עיקרי הדברים בלבד. שירות המבחן התרשם כי ברקע המעשים עמדה מצוקה כלכלית וכי הנאשם מקבל אחריות מלאה למעשיו, מביע צער וחרטה כנים ואף פעל לתיקון תוצאות מעשיו, בכך שנטל הלוואות לצורך השבת הכספים למתלוננים. כן התרשם שירות המבחן כי ההליך הפלילי היווה עבורו גורם מרתיע שיש בכוחו למתן אפשרות להישנות עבירות. שירות המבחן ציין כי תהליך טיפולי יוכל לסייע לנאשם ומשכך המלצתו הייתה להעמידו בצו מבחן למשך 18 חודשים, בנוסף לענישה חינוכית בדמות צו של"צ בהיקף של 350 שעות.

טיעוני הצדדים והראיות לעונש

4. בשל כך שכתב האישום כלל עבירות שונות, הטיעונים לעונש נשמעו על ידי נציגי פמ"ח ולשכת המכס והמע"מ. ב"כ המאשימה (פמ"ח) טען כי הנאשם הורשע במספר רב של עבירות, והערכים המוגנים שנפגעו הם שמירה על עקרון השוויון בנטל המס בין אזרחי המדינה, פגיעה בקופה הציבורית ובקניינים של המתלוננים, כמו גם באמון הציבור. ביחס למתחם העונש ההולם נטען כי מדובר במספר אירועים שונים, ולכל אחד יש לקבוע מתחם ענישה נפרד, בחלוקה הבאה: ביחס לאישומים 1,2,3 (המהווים אירוע אחד) מתחם הנע בין 6 חודשי מאסר בפועל ועד 18 חודשי מאסר בפועל; ביחס לאישומים 4,5,6,7 (המהווים אירוע אחד) מתחם הנע בין שנתיים מאסר בפועל ועד 4 שנות מאסר בפועל; וביחס לאישום השמיני מתחם הנע בין מאסר מותנה ועד מספר חודשי מאסר בפועל שניתן לשאת בעבודות שירות. ב"כ המאשימה ביקש לדחות את המלצת שירות המבחן וציין כי לאור חומרת העבירות, הנזק שנגרם, הערכים

המוגנים שנפגעו והמסר שיש להעביר לציבור, אין מקום להימנע מעונש מאסר של ממש. לאור כך, עתרה המאשימה לעונש ברף התחתון-אמצעי של המתחמים, לצד מאסר מותנה, קנס ופיצוי.

5. ב"כ המאשימה (מע"מ) טענה לעונש ביחס לאישום 9 בלבד. נטען כי הערך המוגן שנפגע מביצוע העבירה הוא שמירה על קופת המדינה, ועל מידת הפגיעה בו ניתן ללמוד מריבוי העבירות ומשך התקופה בה בוצעו העבירות. נטען כי הנאשם הודה בהזדמנות הראשונה, הסיר את המחדלים עוד טרם הגשת כתב האישום והוא נעדר עבר פלילי. ביחס למתחם העונש ההולם נטען כי לאור סכום המס הנמוך, מספר העבירות הרב וכן התקופה הארוכה בה בוצעו העבירות, מתחם הענישה נע בין 6 חודשי מאסר בפועל ועד 12 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס, ועתירת האשימה הייתה לעונש ברף התחתון של המתחם.

6. ב"כ הנאשם הגיש טיעוניו בכתב (סנ/1) והשלימם בעל פה. נטען כי הנאשם נעדר עבר פלילי, הודה בביצוע העבירות בהזדמנות הראשונה, ואף מסר מיוזמתו פרטים על אודות עבירות שלא היו ידועות לרשויות החוק. עוד נטען כי הנאשם מיוזמתו, עוד בטרם הגשת כתב האישום, הסיר את כל המחדלים והחובות שהיו לו כלפי המתלוננים והרשויות. נטען כי המעשים בוצעו מתוך מצוקה כלכלית ולא מתוך בצע כסף, וכי שליחתו של הנאשם למאסר בכליאה תהיה הרסנית לו ולבני משפחתו. ביחס למתחם העונש ההולם טען הסנגור למתחם אחד הנע בין 6 חודשי מאסר שניתן לשאת בעבודות שירות ועד שנתיים מאסר בפועל. עתירת ההגנה הייתה לאמץ את המלצת שירות המבחן, לתת משקל לשיקולי השיקום, ולחרוג ממתחם הענישה.

הנאשם בדברו האחרון הביע צער עמוק וחרטה על מעשיו. משך דקות ארוכות (לעיתים בבכי) תיאר את הנסיבות שהביאו אותו לבצע את העבירות ואת השלכות ההליך הפלילי עליו ועל בני משפחתו.

דין והכרעה

קביעת מתחם הענישה

7. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין גזירת הדין מתבצעת בהליך תלת שלבי. בשלב הראשון על בית המשפט לקבוע אם העבירות בהן הורשע הנאשם מהוות אירוע אחד, או שמא מספר אירועים. לאחר מכן יש לקבוע את המתחמים השונים, כאשר לצורך כך מתחשב בית המשפט בעקרון המנחה בענישה - הלימה, בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, על פי סעיף 40ט' לחוק העונשין. בשלב השלישי, יש להחליט אם ראוי לסטות מהמתחם שנקבע, לקולה או לחומרה, שאחרת ייגזר העונש בגדרי המתחם, בהתאם לנתוני הנאשם המסוים.

אפתח בדיון ביחס למספר האירועים הכלולים בכתב האישום. המאשימה טענה למספר אירועים ודעתי היא שאכן כתב האישום כולל מספר אירועים כמפורט להלן. עם זאת אבהיר כבר עתה שבכוונתי להטיל עונש אחד בגין מכלול האירועים, שכן ענישה נפרדת נראית בעיני מלאכותית ועלולה להביא לתוצאה עונשית בלתי ראויה.

(-) אישומים מס' 1,2: שני אישומים אלו מהווים לדעתי אירוע אחד בהתאם למבחן הקשר ההדוק (ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.14)). מדובר בעבירות שבוצעו בשנת 2012 תוך נקיטה בתכנית עבריינית אחת ודומה ביחס לכל עבירה וראוי לכן לראותם כאירוע אחד, תוך שמספר המעשים הכלולים באירוע (כמשמעות הביטוי בסעיף 186 לחסד"פ) יובא בחשבון לצורך קביעת גבולות המתחם.

(-) אישום מס' 3: מייחס לנאשם ביצוע עבירות בשלושה מקרים שונים. העבירות בוצעו אגב תכנית עבריינית אחת, בשיטתיות ותוך שימוש בשיטה זהה. נתונים אלו תומכים באימוץ מבחן הקשר ההדוק וראיית שלוש העבירות השונות כאירוע אחד. אין לראות בשלושת הלקוחות כמתלוננים שונים במובן זה שיש להגן על האינטרסים של כל אחד ואחד על ידי קביעת מתחם שונה, שכן הנפגעת האמיתית במקרים אלו היא הקופה הציבורית ולא הלקוחות אשר היו כלי להונאת הקופה הציבורית, והם לא נפגעו אישית (בעניין זה אציין כי כתב האישום אינו מגלה אינטרס כלכלי למרמה ודומה שהוא חסר פרטים רלוונטיים ואדון בכך בהמשך).

(-) אישומים מס' 4,5,6,7: הנאשם פעל בארבעת האישומים באותה השיטה, כשטיפול בלקוחותיו בעניינים דומים כגון תשלומים לרשויות המס ולמוסד לביטוח לאומי, ואגב כך עשה שימוש בכספי הלקוחות לצרכיו הפרטיים או לטובת לקוחות אחרים, וכן לא דיווח על הכנסות אלו לרשויות המס. כך פעל הנאשם בשיטתיות, לאורך תקופה ארוכה וכלפי מתלוננים שונים. המאשימה ביקשה לראות באישומים אלו כאירוע אחד. דעתי דומה. אכן, ניתן לטעון כי השקפה על כל העבירות והאישומים כאירוע אחד, תמעט מחומרתם ולא תבטא נכונה את האופן בו יש לראות את הדברים (ראו: ע"פ 1261/15 מדינת ישראל נ' דלאל (3.9.15); תזכיר חוק העונשין (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה - תיקונים שונים), תשע"ו-2015). עם זאת, מאחר שמדובר במעשים רבים המאופיינים בדמיון וחזרתיות, יש הצדקה לקבוע מתחם עונש אחד בגין ארבעת האישומים. (ובהקשר זה ראו ע"פ 5668/13 ערן מזרחי נ' מדינת ישראל (17.3.16) וכן ע"פ 5643/14 אחמד עיסא ואח' נ' מדינת ישראל (23.6.15)).

"אף לגישתי, דומה כי ראוי לאפשר פרשנות רחבה דיה להגדרת המונח "אירוע אחד" אשר תשאיר מתחם להפעלת שיקול דעתו של בית המשפט, וזאת הן בשל שיקולי יעילות עבודתו של בית המשפט והן לשם הגשמת תכליתו של תיקון 113 לחוק. בהקשר זה ייאמר, כי קביעת מספר מתחמי עונש שלא לצורך עלולה במקרים מסוימים להביא להעלאת רף הענישה באופן שאינו ראוי, על-ידי פריטה לפרוטות של הרכיבים העונשיים בעניינו של הנאשם ויצירת תחושה לא נוחה של "התחשבנות" עמו, העצמה של חומרת מעשיו מעבר למתחייב וחריצת דינו בדרך מלאכותית"

(-) אישום מס' 8: אישום זה "מרחף" מעל כל אירועי כתב האישום, ומייחס לנאשם התחזות כרואה חשבון במועדים הרלוונטיים לכתב האישום, אך מבלי לפרט אירוע מסוים כלשהו. ברי שאם בכל אירוע המתייחס למתלונן מסוים הייתה מיוחסת גם עבירה של התחזות כרואה חשבון, לא היה מקום לקבוע מתחם שונה לעבירה זו בלבד. ואולם, לאור האופן בו נוסח האישום, כאשר הוא מנותק מכל הקשר ספציפי, יש לראותו כאירוע אחד ונפרד מיתר אירועי כתב האישום.

(-) אישום מס' 9: באישום זה מיוחסות לנאשם 29 עבירות על חוק המע"מ, העוסקות באופן בו דיווח הנאשם על זכאותו להחזר מס תשומות. אישום זה אינו מקיים את מבחן הקשר ההדוק לשאר האישומים ויש לראותו באופן נפרד

מיתר האירועים. כל 29 העבירות הן זהות וחוזרות על עצמן במופעי זמן שונים. לאור כך שמדובר בתכנית עבריינית זהה ובמתלונן אחד (קופת המדינה), ראוי לראות את כל העבירות באישום זה כאירוע אחד (רע"פ 4760/14 **קיסלמן ואח' נ' מדינת ישראל** (7.5.15)).

8. **הערכים המוגנים בעבירות המס השונות שעבר הנאשם:** הערכים המוגנים שנפגעו הם הקופה הציבורית החיונית לפעילות המדינה, מגננון גביית המס וערך השוויון בנשיאת נטל המס. ראוי: "בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס" (רע"פ 977/13 **משה אודיזי נ' מדינת ישראל** (20.2.13); וראו גם: רע"פ 4684/12 **נחלי נ' מדינת ישראל** (14.6.12); רע"פ 3434/09 **הרפז נ' מדינת ישראל** (30.4.09); רע"פ 10699/07 **קובן נ' מדינת ישראל** (20.1.08)).

הערכים המוגנים בעבירות הגניבה בידי מורשה: הערכים המוגנים שנפגעו ברורים וכוללים פגיעה בקניינו של הלקוח, שנתן אמון בנאשם ומסר לו שיקים למטרה מסוימת, ובמסגרת יחסי האמון שבין הצדדים.

הערכים המוגנים בעבירה של התעסקות בלתי מוסמכת לפי חוק רואי החשבון - מקצוע ראיית החשבון (בדומה לעריכת הדין) מוסדר בחוק והוקמה מכוחו מועצת רואי החשבון, שהיא גוף סטטוטורי האמון על הכשרת רואי החשבון, בחינתם והענקת רישיונות לאלו שנמצאו ראויים לכך. רואי חשבון אמונים על עריכת דוחות, בדיקת מאזנים והם משמשים כמייצגי העסק בפני הרשויות. התחזות כרואה חשבון פוגעת פגיעה קשה באמון הציבור באנשי המקצוע, ובמיוחד בטיב השירות המקצועי שהציבור זוכה לו.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירות:

9. **התכנון שקדם לביצוע העבירות:** מדובר בעבירות המבוצעות אגב תכנון מוקדם, השקעת מחשבה רבה ותעוזה.

הסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירות - מדובר ברצון להשיג כסף קל ולו במחיר של מרמה וכחש.

הנזק שנגרם מביצוע העבירות: באירוע הראשון (אישומים מס' 1+2) גרם הנאשם נזק של כ- 52,000 ש"ח לקופת המדינה. באירוע השני (אישום מס' 3) לא הובאו נתונים בדבר ההיגיון הכלכלי בעבירה. הטענה היא שהנאשם הוציא שלוש חשבוניות מס ע"ס 3,500 ₪ כ"א, כאשר לא קיבל תמורה בגינן. מדובר בפעולה חסרת היגיון כלכלי, שכן אם הנאשם כלל חשבוניות אלו בספריו, יוצא שהפסיד מעסקאות אלו (קיבל מאות ₪ בודדים תמורת העבודה אך המס שאמור היה לשלם בגין חשבוניות המרמה גבוה הרבה יותר). לא נטען שהנאשם לא כלל חשבוניות אלו בספריו (או שהן היו חשבוניות פיקטיביות) ולכן יש להניח שאלו לא השפיעו על סכום המס שהיה עליו לשלם ואפשר שביחס למע"מ הוא נדרש למרמה שבאישום 9. כך, או כך, על פני הדברים (ובהנחה שהלקוחות לא השיבו את סכומי ההחזר שקיבלו שלא בזכות) קופת המדינה ניזוקה באירוע זה בכ- 3,300 ש"ח.

הנזק באירוע השלישי (אישומים מס' 4-7) הוא 232,666 ₪ אשר נגנבו מלקוחות הנאשם. כן מדובר בסכום של כ-150,000 ₪ שהושמט מדוחות הנאשם. עם זאת, ראיתי לצין כי באירוע זה יוחס לנאשם שלא דיווח בספריו על כספים שגנב מלקוחותיו, תוך שכתב האישום אינו מפרט מהו הסכום בו עשה הנאשם שימוש בעצמו, ולא למען לקוחות אחרים כמפורט בכתב האישום.

באישום מס' 8 לא ניתן לכמת את הנזק ואף לא להעריכו שכן כתב האישום אינו מפרט כל אירוע קונקרטי.

באישום מס' 9 הנזק לקופת המדינה הוא 81,860 ₪.

10. **מדיניות הענישה:** בחינת מדיניות הענישה בעבירות בהן הורשע הנאשם, ככלל, הינה מחמירה ובהיעדר נסיבות מיוחדות מוטלים לרוב עונשי מאסר בפועל, במיוחד כשמדובר בהיקפי מרמה גדולים ובריבוי עבירות ואישומים. ברוח זו הותוותה בפסיקה מדיניות ענישה לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן בכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם (רע"פ 674/13 ליטווק נ' מדינת ישראל (28.1.2013); רע"פ 9742/11 רייך נ' מדינת ישראל (20.2.2012); רע"פ 7310/10 חן נ' מדינת ישראל (3.11.2010)). עוד נקבע, כי בגין עבירות אלו, אין להסתפק, ככלל, בהשתת עונש מאסר, אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונשי מאסר בפועל, המלווים בקנס כספי (רע"פ 5358/12 שוקרון נ' מדינת ישראל (10.7.2012); רע"פ 8581/11 סטיון נ' מדינת ישראל (30.11.2011); רע"פ 3137/04 חג'י נ' מדינת ישראל (18.4.2004)). עם זאת, מובן כי כל מקרה נבחן בהתאם לנסיבות הקונקרטיות ולנסיבותיו האישיות של הנאשם.

11. לצורך בחינת מדיניות הענישה הנוהגת ניתן להפנות לפסקי הדין הבאים: רע"פ 7773/16 יוסף חננאל נ' מדינת ישראל (26.10.16), בו נידון עניינו של נאשם שהורשע בריבוי עבירות של השמטת הכנסה מדו"ח, הכנה וקיום של פנקסי חשבוניות כוזבים, מרמה, ערמה או תחבולה והשמטת או הסתרת מסמכים. הנאשם השמיט מדוחותיו הכספיים סכום כולל של כמיליון ₪ מתוך הכנסותיו, ונידון ל-10 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון אישר את מתחם העונש שנקבע בבית משפט שלום, הנע בין 8 חודשי מאסר בפועל ועד 24 חודשי מאסר בפועל, ובקשת רשות הערעור נדחתה; רע"פ 8602/10 משה עשהאל נ' מדינת ישראל (29.11.10), בו נידון עניינו של נאשם שהורשע בעבירות של זיוף בנסיבות מחמירות, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, התעסקות בלתי מוסמכת, עבירות של הגשת דוחות כוזבים למע"מ, גניבה בידי מורשה, הדחה בחקירה ושיבוש מהלכי משפט. הנאשם השמיט מס בהיקף של 1.1 מיליון ₪ ונידון ל-5 שנות מאסר בפועל; רע"פ 674/13 ליטווק נ' מדינת ישראל (8.1.13), במקרה זה סכום ההכנסות שהועלמו מרשויות מס הכנסה היו 496,432 ₪. המערער נדון ל-7 חודשי מאסר בפועל וקנס של 40,000 ₪; רע"פ 10063-09-17 אהוד כהן נ' מדינת ישראל (1.5.18), בו נידון עניינו של נאשם שהורשע בריבוי עבירות של מרמה, ערמה או תחבולה, השמטת הכנסות מדו"ח, אי ניהול פנקסי חשבוניות ועבירות על חוק מס ערך מוסף, ונידון ל-6 חודשי מאסר בפועל. הנאשם נמנע מלדווח על הסכום בסך כולל של 400,000 ₪. ערכאת הערעור אישרה את המתחם שנקבע בבית משפט שלום, שנע בין 6 חודשי מאסר בפועל ועד 16 חודשי מאסר בפועל; רע"פ 8461-12-15 מחמד דענה נ' מדינת ישראל (9.4.16), בו נידון עניינו של נאשם שהורשע בריבוי עבירות על חוק מס ערך מוסף, ובעבירות של שימוש בעורמה או בתחבולה, בהיקף של מאות אלפי שקלים, ונידון ל-16 חודשי מאסר בפועל. ערכאת הערעור מצאה את המתחם שנקבע, הנע בין 10 חודשי מאסר בפועל ועד 36 חודשי מאסר בפועל, כראוי והולם; רע"פ

41706-02-15 **פלוני נ' מדינת ישראל** (29.4.15), בו נידון עניינו של נאשם שהורשע בעבירות של אי-קיום דרישה, השמדת או הסתרת מסמכים, השמטת הכנסות, מסירת אמצעות כוזבות, עריכת פנקסי חשבוניות כוזבים ועבירה של מרמה, ערמה ותחבולה. הנאשם נידון ל-14 חודשי מאסר בפועל, ומתחם הענישה הנע בין 10 חודשי מאסר ל-24 חודשי מאסר, אושר בערכאת הערעור; עפ"ג 20766-02-14 **משה שאיר נ' מדינת ישראל** (27.7.14), בו נידון עניינו של נאשם שהורשע בעבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, גניבה בידי מורשה, ניהול פנקסי חשבוניות ורשומות כוזבים ועבירות של השמטת הכנסה מתוך דו"ח. עונשו של הנאשם נגזר בבית משפט השלום ל-12 חודשי מאסר בפועל וערעורו נדחה; עפ"ג 43320-05-16 **מדינת ישראל נ' תייסיר חסארמה** (24.11.16), בו נדחה ערעור המדינה על קולת עונשו של הנאשם - 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. בעניין זה הורשע הנאשם בעבירות על פקודת מס הכנסה לאחר שהתחמק מתשלום בסך של כ- 330,000 ש"ח באמצעות חשבוניות כוזבות. המחדל הוסר במלואו. בית המשפט המחוזי אישר את המתחם שנקבע בבית המשפט השלום הנע בין 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות ועד 24 חודשי מאסר; ת"פ 11919-05-14 **מדינת ישראל נ' חסן חסארמה** (10.9.17), בו הוטלו על הנאשם 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות לאחר שהורשע בעבירות על פקודת מס הכנסה ונדרש לשלם לשלטונות המס 350,000 ₪ מתוכם שילם 50,000 ש"ח בלבד; עפ"ג 14041-02-16 **אגבאריה נ' מדינת ישראל** (21.4.16), בו התקבל ערעור הנאשם על חומרת עונשו והועמד על 6 חודשי עבודות שירות חלף 7 חודשי מאסר. בעניין זה הורשע הנאשם בהשמטת מס ובדיווחים כוזבים העומדים על כמיליון ₪. במקרה זה המחדל הוסר במלואו ומדובר היה בעבירות שבוצעו בשנות המס 2007-2011.

12. לאור כל זאת, דעתי היא כי מתחמי הענישה ההולמים את העבירות שעבר הנאשם הם אלו:

(-) אירוע ראשון (אישומים מס' 1+2) - מספר חודשי מאסר בפועל שניתן לשאת בהם בעבודות שירות ועד 18 חודשי מאסר בפועל

(-) אירוע שני (אישום מס' 3) - ממאסר על תנאי ועד מספר חודשי מאסר שניתן לשאת בהם בעבודות שירות.

(-) אירוע שלישי (אישומים מס' 4-7) - 12 חודשי מאסר בפועל ועד 30 חודשי מאסר בפועל.

(-) אירוע רביעי (אישום מס' 8) - ממאסר על תנאי ועד מספר חודשי מאסר שניתן לשאת בהם בעבודות שירות (תשומת הלב כי העונש המרבי לעבירה זו (בלבד) הוא שישה חודשי מאסר ולפי ניסוחו של אישום זה קשה לדעת אם מדובר במעשים שונים (כמשמעות הביטוי בסעיף 186 לחסד"פ), ובכל מקרה ראוי שהנאשם ייחנה מהספק).

(-) אירוע חמישי (אישום מס' 9) - ממאסר על תנאי ועד שנת מאסר.

קביעת עונשו של הנאשם

13. קביעת עונשו של הנאשם מעמתת בין שני השיקולים המנחים בענישה - הלימה ושיקום. המעשים שביצע הנאשם חמורים, וככלל ראויים לתגובה עונשית הולמת. ההגנה ביקשה כי בית המשפט יאמץ את המלצת שירות המבחן ויעדיף את הפן השיקומי. המאשימה מנגד, עותרת לענישה מחמירה בכליאה.

14. כידוע, בהתאם לסעיף 40ד' לחוק העונשין רשאי בית המשפט לחרוג לקולה ממתחם הענישה שקבע, אם מצא כי "הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם". בעניין זה נקבע כי "על קיומו של פוטנציאל זה, ניתן ללמוד, בין היתר, מעברו של הנאשם; משיתוף הפעולה שלו עם רשויות החוק ועם שירות המבחן; ומקיומה של תמיכה והתגייסות משפחתית לצידו של הנאשם" (רע"פ 7683/13 **דוד פרלמן נ' מדינת ישראל** (23.2.14)). לאחרונה ציין בית המשפט העליון כי "שילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפול מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על "סיכוי של ממש לשיקום" כלשונו של סעיף 40ד(א). דברים אלה זוכים למשנה חיזוק מקום בו מדובר באדם צעיר נעדר עבר פלילי" (ע"פ 6637/17 **אליזבט קרינדל נ' מדינת ישראל** (18.4.18)).

15. יישום דברים אלו על הנאשם שלפני מביא למסקנה לפיה הוכחו בעניינו סיכויי שיקום ממשיים. הנאשם נעדר עבר פלילי; הוא קיבל אחריות מלאה למעשיו כבר בהזדמנות הראשונה כאשר לא רק הודה בחקירתו בעבירה שיוחסה לו, אלא גילה מיוזמתו לחוקריו על עבירות נוספות, חלקן שלא היו ידועות להם כלל; בהמשך הוא הסיר את מחדליו ושילם את מלוא חובו למתלוננים וכן לקופת אוצר המדינה, וזאת עוד בטרם הוגש כתב האישום. התנהגות זו אינה חזון נפרץ בנוף ההליכים הפליליים ויש בה להעיד על אופיו של הנאשם, על הליך התשובה שעבר ועל יחסו לעבירות ולמתלוננים.

16. לכך יש להוסיף את עמדת שירות המבחן הסבור כי ההליך הפלילי היווה גורם מרתיע עבור הנאשם, ושילובו בהליך טיפול יסייע לו. ברוח הדברים הללו, המליץ שירות המבחן לנקוט בעניינו של הנאשם הליך שיקומי ולהימנע מכליאתו. שירות המבחן הנו הגוף המקצועי האמון על שיקום נאשמים ועל הערכת הסיכויים לכך. קצין המבחן משמש כזרועו הארוכה של בית המשפט לעניין זה, ועל אף שאין הכרח לאמץ את המלצתו, ברי כי להמלצת שירות המבחן משקל ממשי בבוא בית המשפט לגזור את דינו של נאשם (ע"פ 3472/11 **פלוני נ' מדינת ישראל** (3.9.12)).

17. חרף סיכויי שיקומו של נאשם, לא תמיד יגיע בית המשפט למסקנה כי ניתן להימנע מעונש מאסר בכליאה ולעיתים חומרת העבירה תחייב ענישה חמורה, חרף סיכויי שיקום. בכל מקרה, בצד שיקולי השיקום אין לזנוח כליל את שיקול ההלימה, שכן "לא מתפוגגים מאליהם שיקולי ההלימה גם כאשר חלים שיקולי השיקום. אולם, יש להקפיד על כך שהבחירה בעונש לא תפגע באופן ממשי בסיכויי השיקום" (ע"פ 6637/17 **אליזבט קרינדל נ' מדינת ישראל** (18.4.18)); וראו גם אורן גזל-אייל "חריגה ממתחם העונש ההולם" ספר דורית ביניש 539, 550). התלבטתי אם מקרה זה מצדיק להעדיף את סיכויי השיקום עד כדי חריגה משמעותית ממתחמי הענישה שנקבעו. ההתלבטות נבעה בעיקר מהשאלה האם עונש מאסר בכליאה אכן יפגע באופן ממשי בסיכויי השיקום, ובמילים אחרות, האם הנאשם זקוק לתמיכת שירות המבחן (שיכולה להינתן רק אם לא יוטל עונש מאסר בכליאה, ראו סעיף 1 לפקודת המבחן; ע"פ 4167/12 **אוחנה ואח' נ' מדינת ישראל** (17.3.13)) לצורך הבטחת סיכויי השיקום. ברי שאין תשובה חד משמעית לשאלה זו ולאחר בחינת כל הנתונים, באתי לכלל מסקנה כי כליאת הנאשם עלולה לפגוע בסיכויי שיקומו במידה

המצדיקה - בשים לב ליתר הנסיבות - להימנע מכליאתו. מסקנה זו מתחדדת גם לאור ההכרה ההולכת וגוברת בדבר ההשפעות השליליות של עונש מאסר בכליאה, לרבות הטמעת ערכים עברייניים (אפקט קרימינוגני). כן נקבע לא אחת כי ראוי להימנע מהטלת עונש מאסר בכליאה ביחס למי שאינו בעל דפוסי עבריינות מובהקים (ראה ע"פ 4318-10-11 מדינת ישראל נ' רפאילוב ואח' (5.1.12), חוות דעתו של כב' השופט (כתוארו אז) ר. שפירא; כן ראה גם דו"ח הועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים, 2015 (המכונה "דו"ח ועדת דורנר")).

18. לאור כך בכוונתי להימנע מהטלת עונש מאסר בכליאה. עם זאת, המלצת שירות המבחן אינה מקובלת עלי במלואה. בצו של"צ אין די לצורך ביטוי היחס הנכון שבין חומרת העבירה לעונש ההולם אותה, חרף סיכויי השיקום, וראוי להטיל על הנאשם עונש מאסר בעבודות שירות (על ההבדל בין צו של"צ לבין מאסר בעבודות שירות, ראו לאחרונה רע"פ 10002/17 מדינת ישראל נ' ניסים מור (18.7.18)).

19. סיכומי של דבר, לאחר שבחנתי את מכלול השיקולים, הן לקולה והן לחומרה, אני מטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. **מאסר למשך 6 חודשים. הנאשם יישא בעונש זה בדרך של עבודות שירות בהתאם לחוות דעת הממונה מיום 6.12.18. הובהר לנאשם שעליו לבצע את עבודות השירות לשביעות רצון הממונה וכי אם לא יעשה כן ניתן יהיה להפקיע את העונש והוא יישא ביתרת התקופה בכליאה. על הנאשם להתייצב במשרדי הממונה לריצוי עונשו ביום 24.1.19**

ב. **מאסר על תנאי למשך 6 חודשים** והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור במשך שלוש שנים, אחת או יותר מהעבירות בהן הורשע, למעט עבירה של התעסקות בלתי מוסמכת, לפי חוק רואי החשבון, אשר אם יעבור אותה במהלך תקופה זו, ייאסר למשך חודשיים בלבד.

ג. **אני מעמיד את הנאשם בפיקוח שירות המבחן למשך 18 חודשים.** הובהר לנאשם, בלשון פשוטה, כי עליו למלא אחר הוראות שירות המבחן וכי אם לא יעשה כן ניתן יהיה להפקיע את הצו להטיל עליו ענישה נוספת.

ד. **קנס בסך 30,000 ש"ח** או 100 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 30 תשלומים שווים ורצופים כאשר הראשון בהם ביום 1.2.19 ובכל 1 לחודש שלאחריו. היה והקנס או חלקו לא ישולם במועד - תעמוד יתרת הקנס לתשלום מיד.

ה. לאור הסכמת הצדדים לפיה המתלוננים פוצו על ידי הנאשם, אני נמנע מהטלת פיצויים.

זכות ערעור בתוך 45 יום

המזכירות תשלח את גזר הדין לממונה על עבודות השירות ולשירות המבחן.

ניתן היום, ט"ו טבת תשע"ט, 23 דצמבר 2018, במעמד הצדדים.